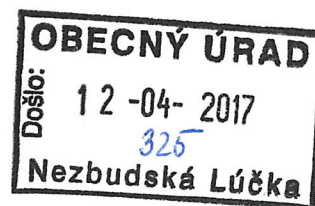

PAMIATKOVÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava

Číslo: PUSR-2017/5900-7/26640/KIR
Bratislava, 6. 4. 2017

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s § 18 ods. 2 a § 44 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,

d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Š K O U

oznámenie o vydaní rozhodnutia:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

r o z h o d n u t i e :

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

v y h l a s u j e z a n á r o d n ú k u l t ú r n u p a m i a t k u

Hrad (Starý hrad, Starhrad, Varín) v obci Nezbudská Lúčka, okr. Žilina, na parcele registra „C“ č. 4420, parcele registra „E“ č. 1388/2, k. ú. Nezbudská Lúčka, s objektovou skladbou: veža obytná, palác hradný I, palác hradný II, bastión, veža delová, koridor, bašta delová, stavba hospodárska I, stavba hospodárska II, veža bránová, cisterna, múr hradbový I, múr hradbový II, nádvorie hradné, priekopa šijová.

V zmysle listu vlastníctva č. 353 je pozemok parcela reg. „E“ č. 1388/2 vedená ako „ostatné plochy“ v spoluvlastníctve fyzických osôb: Bedřicha Pongrácza, Šenovská 672/7, 736 01 Havířov 3 – Šumbark, Česká republika; Alice Hornungovej, Svätoplukova 16, 010 01 Žilina; Magdalény Willigerovej, r. Pongráczovej, Antona Bernoláka 413/11, 013 03 Varín; Alberta Pongrácza, Štúrova 926, 034 95 Likavka; Evy Barriovej, Segnerova 1, 841 04 Bratislava 4; Kataríny Bakovej, 400, 972 22 Nitra. List vlastníctva k pozemku parcele reg. „C“ č. 4420 nezaložený.

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutel'ná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad“) začal dňa 17. 2. 2017 správne konanie o vyhlásení ruiny hradu Starhrad za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), vypracovaného Pamiatkovým úradom z vlastného podnetu.

Účastníkom konania bolo oznámenie o začatí konania spolu s podkladom rozhodnutia doručené nasledovne: Alici Hornungovej dňa 27. 2. 2017, Magdaléne Willigerovej, Albertovi Pongráczovi, Eve Barriovej a Obci Nezbedská Lúčka dňa 17. 2. 2017, Kataríne Bakovej dňa 13. 3. 2017. Zásielka účastníkov konania, Bedřichovi Pongráczovi, sa správneho orgánu dňa 20. 2. 2017 vrátila ako nedoručená – adresát neznámy. Vzhľadom na neznámych vlastníkov pozemku – parcely reg. „C“ č. 4420 – list vlastníctva nezaložený, správny orgán doručoval oznámenie o začatí správneho konania aj formou verejnej vyhlášky. Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 16. 2. 2017 a zvesená dňa 3. 3. 2017. Na úradnej tabuli Obecného úradu v Nezbedskej Lúčke bola verejná vyhláška vyvesená dňa 21. 2. 2017 a zvesená dňa 9. 3. 2017. Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Vyjadrenie k zaslanému oznámeniu o začatí správneho konania zaslala účastníčka konania, Eva Barriová, listom doručeným Pamiatkovému úradu dňa 15. 3. 2017, v ktorom žiadala špecifikovať pojem „základná ochrana kultúrnej pamiatky“, ktorá je uvedená ako povinnosť vlastníka kultúrnej pamiatky vyplývajúca z § 28 ods. 2 písm. a) pamiatkového zákona, pričom informovala správny orgán, že bez špecifikovania povinností vlastníka ohľadom základnej ochrany kultúrnej pamiatky nebude súhlasiť s vyhlásením hradu Starhrad za národnú kultúrnu pamiatku.

Správny orgán vzal na vedomie vyjadrenia resp. námietky účastníkov konania, posúdil ich a následne sa s nimi vysporiadal, ako to ukladá § 47 správneho poriadku. K zaslanému vyjadreniu účastníčky konania, Evy Barriovej, správny orgán uvádza, že tzv. „základnú ochranu kultúrnej pamiatky“ definuje § 27 ods. 1 pamiatkového zákona ako súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu. Základná ochrana hradnej ruiny podľa § 27 pamiatkového zákona v tomto prípade bude spočívať najmä v udržiavaní súčasného stavu pravidelnou reguláciou náletovej zelene. Žiaduci je tiež aktívny prístup na zabezpečenie ruiny metódou konzervácie, optimálne dlhodobu, v niekoľkých etapách, resp. v postupných krokoch podľa metodických usmernení Krajského pamiatkového úradu Žilina a možností financovania obnovy – konzervácie ruiny. O finančnú podporu prípadného projektu je možné žiadať v dotačnom programe Ministerstva kultúry „Obnovme si svoj dom“ (potrebné informácie je možné získať na webovej stránke Ministerstva kultúry SR <http://www.culture.gov.sk/podpora-projektov-dotacie/dotacie/dotacie-2017-310.html>). Finančnú pomoc vlastníkov kultúrnej pamiatky môže poskytnúť i obec príp. samosprávny kraj na základe vlastných finančných možností príp. vyhlásených grantových programov. Návrh konkrétnych opatrení jednotlivých častí (objektov) kultúrnej pamiatky usmerní resp. stanoví Krajský pamiatkový úrad Žilina rozhodnutím na základe zámeru vlastníka kultúrnej pamiatky. Pred akýmkoľvek zásahom do terénu bude

nutný dohľad archeológa resp. vykonanie archeologického výskumu na základe usmernenia resp. rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Žilina. Prospešná by bola konzervácia koruny murív a reštaurátorské ošetrovanie – fixácia úsekov zachovanej omietky a architektonických článkov. Pred začiatkom prípadných konzervačných prác je nutné vykonať architektonicko-historický výskum, z ktorého bude vychádzať návrh obnovy. Všetky konkrétne opatrenia stanoví Krajský pamiatkový úrad Žilina, nakoľko tu uvedené všeobecné opatrenia nenahrádzajú samostatné rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Žilina, ktorým budú usmerňované a metodikované prípadné zásahy na kultúrnej pamiatke. Možnosti ako postupovať pri bežnej údržbe a prípadných zásahoch je vhodné konzultovať na krajskom pamiatkovom úrade, ktorý vlastníkovi kultúrnej pamiatky bezplatne poskytne odbornú a metodickú pomoc vo veciach ochrany kultúrnej pamiatky (§ 28 ods. 1 písm. a) pamiatkového zákona).

Pamiatkový úrad ako správny orgán v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, spoločenskej a architektonickej charakteristiky ruiny hradu Starhrad a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie ruiny hradu Starhrad za národnú kultúrnu pamiatku.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že ruina hradu situovaná asi 3 km juhovýchodne od obce Varín na ostrom skalnom hrebeni na pravom brehu Váhu prezentujúca objekt pôvodne strážneho hradu postaveného pred rokom 1241 na ochranu cesty vedúcej Považím, je pamiatkou nadregionálneho významu. Stavebný komplex hradu možno zaradiť medzi najvýznamnejšie pamiatky svojho druhu na našom území. Hrad, v súčasnosti v stave ruiny, si zachoval nielen čitateľnú dispozíciu a hmotovo-priestorové členenie, ale aj množstvo architektonických a fortifikačných prvkov, ako aj pod terénom predpokladaných prvkov hmotnej kultúry, ktoré dokladajú vývoj osídlenia, úrovne hmotnej kultúry a v neposlednom rade vývoj fortifikačného staviteľstva a celkovej architektonickej úrovne šľachtických sídiel na našom území. Hrad patrí k našim ojedinelým a ucelene zachovaným šľachtickým hradom, pričom vysokú architektonickú úroveň mala aj jeho renesančná prestavba. Pôvodne centrum varínskeho hradného panstva bol hrad nazvaný svojim pôvodným názvom „Varín“, po postavení neďalekého hradu Strečno na ľavom brehu Váhu bol nahradený pomenovaním „Starý hrad“. Spolu tieto dva hrady tvorili dvojicu strážnych hradov nezvyčajne blízko seba, postavené na strmých bralách nad dvoma susednými meandrami Váhu, ale bez vzájomného priameho vizuálneho kontaktu. Starý hrad patril najskôr pravdepodobne kráľovi – prvýkrát je spomínaný v listine kráľa Bela IV. z roku 1241, možné je však aj to, že o jeho postavenie sa zaslúžili predkovia šľachtického rodu Balašovcov, ktorí tu vlastnili pozemky už v 1. polovici 13. storočia. Koncom 13. storočia bol hrad v držbe Matúša Čáka, po jeho smrti bol vrátený synom Bitera z rodu Balašovcov, krátko na to, sa stal opäť kráľovským majetkom. V roku 1323 ho dostal od kráľa ako záloh spolu s panstvom zvolenský župan magister Donč, neskôr opäť pripadol kráľovi. Koncom 14. storočia dostal do zálohu niekoľko panstiev v okolí Žiliny Poliak Sudivoj (Sadzivoj) z Pstrorogu, ktorý na Starom hrade sídlil od roku 1408 – v tomto čase boli pravdepodobne postavené niektoré obytné a hospodárske budovy. Po Sudivojovi mal

hrad nakrátko v zálohu rod Stiborovcov. V roku 1424 obdaroval týmto majetkom svoju manželku Barboru kráľ Žigmund Luxemburský. Následne prešlo vlastníctvo Barborinej dcére Alžbete. Po roku 1440 vlastnil hrad Ján Čapek zo Sán a Hukvald, následne opäť kráľ a od roku 1442 Ján Pongrác, ktorý ho spolu s hradom Strečno odkúpil za 18000 zlatých. Ján Pongrác zdokonalil opevnenie hradu a vedľa veže dal postaviť gotický palác. Pongrácovci na Starom hrade sídlili až do 16. storočia, keď si v Krasňanoch postavili renesančný kaštieľ, no na hrade zostala stála vojenská posádka, ktorá hrad ubránila v rokoch 1529-1553, kedy sa ho snažil dobyť Mikuláš Kostka zo Strečna. Pongrácovci hrad naďalej užívali ako útočisko počas ohrozenia tureckými výpadmi najmä v prvej polovici 17. storočia. Už v priebehu 16. storočia obranyschopnosť hradu posilnila postavená bašta tvoriaca ochranný štít hradnej veže, v 17. storočí prišlo k ďalším stavebným úpravám s cieľom posilnenia jeho obranyschopnosti. V roku 1673 prenikol na hrad turecký janičiar a podpálil hlavnú vežu (zhoreli drevené časti najvyššieho poschodia veže), ktorá bola následne opravená. Počas Tököliho povstania v rokoch 1678-1686 sa hrad povstalcami ubránil, následne počas povstania Františka II. Rákociho v rokoch 1703-1711 poskytol hrad zázemie povstaleckým oddielom, za čo bol Pongrácovcom ich majetok skonfiškovaný, ale nakoniec zasa vrátený. Do polovice 18. storočia sídlili na hrade strážcovia a starali sa aspoň o minimálnu údržbu, po ich odchode hrad postupne začal chátrať.

Na základe čiastkových povrchových výskumov a publikovaných informácií k stavebným dejinám hradu možno rámcovo určiť nasledovný vývoj hradného komplexu: K neskororománskej – ranogotickej stavebnej etape náleží výstavba obytnej hradnej veže na vrchole hradného brala, ktorá sa v súčasnosti javí ako najstaršia časť hradu, pričom ďalšie prvky pôvodnej dispozície nie sú známe. V gotickej etape bol vystavaný hradný palác a juhozápadné budovy s predhradím na skalnom hrebeni juhozápadne od veže. Vznik oboch objektov bol výsledkom zrejme niekoľkých stavebných etáp. K neskorogotickej – ranorenesančnej etape prináleží rámcovo výstavba severovýchodnej bašty horného hradu a vstupnej brány s predbráním bližšie neznámeho rozsahu. V renesančnej etape bolo postupne vystavané severovýchodné predhradie s obvodovou zástavbou, ktoré postupne narastalo od brány horného hradu smerom na severovýchod. Hrad svojim pozdĺžnym pôdorysom sleduje tvar hrebeňa tiahnuceho sa z juhozápadu na severovýchod. Na juhu sa skalný masív prudko zvažuje k rieke Váh, na severe je miernejší zalesnený svah zvažujúci sa do údolia Podhradského potoka. Na najvyššom bode vyvýšeniny stojí veža, dodnes zachovaná do výšky druhého poschodia. Na západe od nej stál poschodový palác, východne od nej v predhradí boli hospodárske budovy, ktoré tvorili súčasť predsunutej obrany hradu. V areáli sa miestami zachovali architektonické detaily – kamenné otesávané články v miestach vstupov a okenných otvorov, na paláci je zachovaná časť gotického arkiera.

Hradné jadro tvoria zbytky obytnej veže, dvoch hradných palácov, bastiónu, delovej veže a koridoru. V prvom predhradí hradu sa nachádzala delová bašta, v druhom predhradí dve pozdĺžne oproti sebe situované hospodárske stavby, bránová veža, cisterna, hradbové múry a hradné nádvorie, predpolie hradu tvorila šijová priekopa.

Obytná veža stojaca na najvyššom mieste hradného kopca v severovýchodnej časti horného hradu tvorila súčasť najstaršej časti hradu postavenej pred rokom 1241. V priebehu dejín bola práve táto časť hradu posilňovaná výstavbou susedných budov (bašta tvoriaca ochranný štít hlavnej veže). Obytná veža po stavbe delovej veže tvorila zrastlicu – funkčný celok, ktorý je aj v písomných záznamoch označovaný spoločne ako „hradná veža“. Z písomných správ vieme, že veža bola po požiari v 2. polovici 17. storočia opravená, najvyššie poschodie obohané drevenou ochodzou, na ktorej boli umiestnené delá a munícia. Listinné

záznamy z 2. polovice 17. storočia zachované z archívu Starhradského panstva obsahujú cenné informácie k podobe hradnej veže: do hlavnej veže sa podľa opisu vchádzalo schodiskom na konci širokej krytej chodby a vstupovalo sa do interiéru na úrovni druhého poschodia (zrejme je tým myslené 2. nadzemné podlažie), pričom veža mala celkovo štyri poschodia (4 nadzemné podlažia). Na druhom poschodí s nachádzali dve klenotnice, z ktorých jedna bola umiestnená práve v obytnej veži, spomína sa tiež predsieň a komôrka. Na treťom poschodí sa zrejme nachádzala predsieň alebo komora. Z povalovej časti tretieho poschodia viedlo schodisko cez železné dvere na najvyššie poschodie, kde bola klenbovitá predsieň, malá izba so sedliackou pecou a dve väčšie miestnosti používané na uskladnenie obilia. Zo štvrtého poschodia bol prístup na terasu hradnej veže, budovanej na taliansky spôsob s atikou, kde sa nachádzali dva bronzové mažiare. Hornú časť veže obopínala krytá pavlač postavená v rámci prestavby po požiari po roku 1663. Obytná veža na pôdoryse tvaru splošteného písmena „D“ s rovným severným múrom (tvar „kobylej hlavy“), tvorí svojim severovýchodným nárožím v smere prístupu po klesajúcom hrebeni hradného kopca ostrouhlý brit. Prízemie veže zasekané čiastočne do skaly má pôdorys tvaru nepravidelného lichobežníka, vo vyšších podlažiach tvar kobylej hlavy. Z pôvodných štyroch podlaží sú do súčasnosti zachované dve kompletne podlažia (čiastočne do skaly zasekané prízemie a prvé poschodie) a severná stena a príľahlá časť východnej steny tretieho až štvrtého podlažia. Všetky murivá veže sú z lomového kameňa spájaného bielou vápennou maltou, smerom nahor sa od úrovne štvrtého podlažia múry výrazne zužujú. 1. nadzemné podlažie – prízemie je prístupné pravdepodobne sekundárne vylámaným otvorom v južnej stene. Celú juhozápadnú stenu interiéru tvorí skala, do ktorej je vytesaný obdĺžnikový vetrací otvor ukončený segmentovým záklenkom, šikmým parapetom a šikmými ostienami otvoru. Severozápadná stena je v juhozápadnej časti od základu murovaná, v severovýchodnej časti čiastočne využíva pritesané stúpajúce skalné podlažie. Severovýchodná stena má nepravidelný povrch, čiastočne využívajúci pritesané skalné podlažie, v strede steny prerušené až po podlahu pravidelným obdĺžnikom z muriva (pravdepodobne zamurovaný pôvodný vstup). Juhovýchodná stena je v celom rozsahu tvorená murivom, približne v strede steny je umiestnený vstup, pravdepodobne do muriva sekundárne vysekaný. Miestnosť je v severovýchodno-juhovýchodnom smere zaklenutá valenou klenbou s čelami tvorenými severovýchodnou a juhozápadnou stenou. 2. nadzemné podlažie je prístupné vstupným otvorom vo východnom kraji severnej steny s murovaným segmentovým záklenkom. Podlahu miestnosti tvorí liata maltová dlážka. V južnej časti východnej steny je výklenok v hrúbke muriva, ktorý vznikol pravdepodobne zamurovaním staršieho vstupu. Výklenok má obdĺžnikový pôdorys, s podlahou liatej maltovej dlážky, v osi výklenku je umiestnené štrbinové okno s rovnými murovanými ostienami a murovaným záklenkom v tvare lomeného oblúka. Výrazne viditeľné je pôvodné členenie steny na tri osi murovanými oblúkmi z plochých kamenných klenákov – jeden je zaslepený zámurovkou, ostatné dva majú otvory do exteriéru. Nad stredným oblúkom sa nachádza ďalší oblúkový otvor so šikmým parapetom a šikmým záklenkom. Na 3. nadzemnom podlaží je z obvodových stien zachovaná v celej šírke vo výške podlažia iba rovná severná stena, v jej strede je umiestnený vstup s rovnými murovanými ostienami a segmentovým záklenkom. Podlažie bolo ukončené zrejme dreveným trámovým stropom. Z východnej steny sa zachovalo iba nárožie v celej výške podlažia a menší fragment v celej výške podlažia v mieste, kde sa na rozhranie južnej a východnej fasády obytnej veže napája južný múr delovej veže. Južná stena sa zachovala iba v spodnej časti približne do polovice výšky podlažia. Zo západnej steny je v celej výške podlažia zachovaný iba úsek pri severozápadnom nároží. 4. nadzemné podlažie má z obvodových stien zachovanú v celej šírke a výške iba rovnú severnú stenu, príľahlé severovýchodné nárožie, časť

západnej steny pri severozápadnom nároží veže a severozápadné nárožie. Koruny murív ostatných obvodových stien sú zachované iba pod úrovňou spodnej časti podlažia, ktorú nedosahujú. V stredovej osi severnej steny je obdĺžnikový otvor s menším lokálnym výpadkom muriva vo východnej špalete s rovným murovaným nadpražím, nad ktorým je viditeľný segmentový odľahčovací oblúk. Na exteriéri veže je lokálne zachovaná biela vápenná omietka, na západnej fasáde nad vetracím otvorom je zachovaná vo väčšom rozsahu biela vápenná omietka so žltou maľovaným povrchom. Obytná veža predstavuje dominantnú, najvýznamnejšiu a pravdepodobne najstaršiu súčasť areálu hradu. Špecifický pôdorys tvaru kobyľej hlavy, charakteristický pre rozhranie románskeho a ranogotického obdobia, je v rámci stredovekých hradov na území Slovenska zatiaľ málo preskúmaným fenoménom. Stretávame sa s ním aj na iných hradoch (napr. Gýmeš, Korlátka, pravdepodobne Modrý Kameň a ďalšie), v prípade Starého hradu je veža tohto typu zachovaná v najväčšom rozsahu. Predstavuje doklad západného vplyvu na architektúru hradov na našom území, prinajmenšom stredoeurópskeho významu. Všetky časti obytnej veže v súčasnom stave zachovania predstavujú autentický stav architektúry bez moderných zásahov s viacerými zachovanými cennými architektonickými detailmi a náznakmi pôvodných výrazových prvkov interiéru aj exteriéru. Dosiaľ neskúmaný terén a podlahy interiérov vrátane vrstiev deštruktívnej sutiny predstavujú neporučenú časť archeologického náleziska, kde je vyžadované zachovanie súčasného stavu až od prípadného archeologického výskumu v budúcnosti. Obytná veža ako neoddeliteľná súčasť hradu je predovšetkým nositeľom historickej, krajinskej a architektonickej pamiatkovej hodnoty.

Hradný palác I (tzv. starý palác) nachádzajúci sa na terasovitom výbežku klesajúceho hrebeňa v západnej časti horného hradu pravdepodobne tvoril súčasť najstaršej, gotickej stavebnej fázy hradu, z 13. storočia – nasvedčuje tomu dispozícia a charakter muriva s masívnymi obvodovými stenami s podobnou hrúbkou ako v prípade obytnej veže. Charakteristickým prvkom sú kužeľovité oporné piliere podpierajúce smerom od prudko zvažujúceho sa svahu severozápadnú stenu paláca, zachytené na dobrom zobrazení hradu. Pri súčasnom stave poznania možno konštatovať, že stavba mala obytnú funkciu a minimálne dve stavebné fázy (gotickú a renesančnú). Hradný palác na mierne nepravidelnom približne obdĺžnikovom pôdoryse má zachované čiastočne tri obvodové múry: severný, západný a južný; východný múr sa zachoval iba v náznakoch na úrovni a pravdepodobne najmä pod úrovňou terénu. Severovýchodné nárožie je podpreté dobre zachovaným masívnym kužeľovitým oporným pilierom, obdobný pilier bol zrejme v strede severnej fasády severného múru, po ktorom je na fasáde zachovaná jazva a tretí oporný pilier je predpokladaný na dnes už celkom deštruovanom severozápadnom nároží paláca. Možno predpokladať, že starý palác bol štvorpodlažný a podľa čiastočne zachovaných nábehov valenej klenby je možné predpokladať, že prvé až tretie podlažie bolo zaklenuté valenými klenbami. Z 3. podlažia stoja torzá obvodových múrov a zo 4. podlažia sa zachoval iba menší úsek muriva na juhovýchodnom nároží paláca a časť severného múru s ústupkom muriva naznačujúcim úroveň podlažia. Z hľadiska významu predstavuje hradný palác I súčasť najstaršej stavebnej fázy hradu. Charakter pôvodne samostatnej vežovitej obytnej palácovej stavby je u nás ojedinelý, s analógiou napr. na hrade Gýmeš. Všetky zachované časti paláca predstavujú autentický stav architektúry bez moderných zásahov, pričom dosiaľ neskúmaný terén a podlaha interiéru vrátane vrstiev deštruktívnej sutiny predstavujú z väčšej časti neporušenú časť archeologického náleziska, kde je vyžadované zachovanie súčasného stavu až do prípadného archeologického výskumu v budúcnosti. Ako neoddeliteľná súčasť hradu je hradný palác I predovšetkým nositeľom historickej, krajinskej a architektonickej pamiatkovej hodnoty.

Hradný palác II (tzv. nový palác) je pozdĺžna trojtraktová budova na juhovýchodnom okraji najvyššej časti brala horného hradu, pričom jeho západný trakt je v dotyku so starým hradným palácom. Pôvodne neskorogotický hradný palác vznikol pravdepodobne v 2. polovici 15. storočia po tom, čo hrad získala svätomikulášska vetva rodu Pongrácovcov ako jeden z príkladov zvýšenia luxusu reprezentačných a obytných priestorov hradu, ktoré sa trvalo stalo ich šľachtickým sídlom. Reprezentatívnosť stavby zvýrazňovalo efektne vysunutie juhovýchodného obvodového múru paláca až na úplný okraj skalného brala v týchto miestach takmer kolmo klesajúceho až k meandru Váh. Dojem „vznášania sa“ nad priepasťou bol ešte umocnený vybudovaním pôvodne zrejme viacerých arkierov v juhovýchodnom múre paláca, z ktorých sa čiastočne zachoval jeden. Jednotlivé trakty paláca boli radené pozdĺžne za sebou od východu na západ: severovýchodný trakt mal obdĺžnikový pôdorys bez stôp vnútorného členenia priestoru a jeho obvodové múry zanikli s výnimkou torza muriva juhovýchodnej obvodovej steny; stredný trakt mal lichobežníkový pôdorys a z jeho obvodových múrov sa zachoval západný a časť severného múru a vstupy v severnej a západnej stene; západný trakt bol členený priečkou na dve miestnosti, východná má štvorcový pôdorys so vstupmi vo východnej a západnej stene, portál a okno v severnom múre a zachované zvyšky klenby viditeľné na južnej, severnej a východnej stene. Miestnosť na 2. podlaží má zachované tri obvodové steny – severnú, južnú a východnú, v južnej stene s veľkým otvorom, ktorý ústil do arkiera na exteriérovej fasáde, z ktorého sa zachovala spodná časť na dvoch kamenných krakorcach, vo východnej stene okno s drážkou po osteniach. Z 3. podlažia sa zachovala časť obvodových stien, pričom severná stena v pôvodnej výške bez otvorov. Zo 4. podlažia sa zachovala len časť severnej steny. Steny majú vo veľkom rozsahu zachované biele vápenné omietky. Z hľadiska významu predstavuje hradný palác II súčasť hlavných objektov hradu a najväčší obytný priestor hradu. Z cenných architektonických detailov sa zachovala spodná časť arkiera na konzolách na juhovýchodnom múre západného traktu. V autentickom stave zachované murivá predstavujú originálne historické konštrukcie bez akýchkoľvek moderných zásahov a dosiaľ zachované neskúmané časti terénu neporušenú časť archeologického náleziska, na ktorom sa vyžaduje zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti. Hradný palác II ako neoddeliteľná súčasť hradu je nositeľom predovšetkým historickej, krajinej a architektonickej pamiatkovej hodnoty.

V juhozápadnom predpolí hradu juhozápadne od hradného paláca I sa nachádza *bastión* (delostrelecké predpolie), zachovaný vo zvyškoch v podobe predsunutého murovaného objektu, pôvodne vo forme päťbokého bastiónu, ktorý pravdepodobne spadá do renesančných úprav hradu. Nepravidelný päťuholníkový pôdorys je rozoznateľný v súčasnosti na základe zachovanej terénnej situácie, po obvode vymedzený kamenným murivom, z ktorého sú nad zemou viditeľné dva úseky v podobe niekoľkých riadkov kamenného muriva. Múry boli pravdepodobne pripojené k severozápadnej stene hradného paláca I. Dosiaľ neskúmané časti tohto objektu identifikovaného ako bastión predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti. Ako súčasť areálu hradu – pravdepodobne jeho delostrelecké predpolie – je nositeľom predovšetkým historickej a architektonickej pamiatkovej hodnoty.

Veža delová stojaca severovýchodne od obytnej veže patrí k dokladom renesančných úprav hradu na posilnenie jeho obranyschopnosti, pričom jej atypický pôdorys v tvare kobyľej hlavy prezrádza zrejme inšpiráciu už stojacou ranogotickou obytnou vežou, ale v tomto prípade už s vynechaním britu, teda všetky jej nárožia sú zaoblené. Delová veža bola pristavaná k obytnej veži, pričom táto dômyselná zrastlica svojim zložitým tvarom mala za cieľ aj znemožnenie nepriateľom vizuálne odhadnúť architektúru veže a skutočné hrúbky a hmotu

jednotlivých murív. Delová veža tvorí celou svojou hmotou záštitu obytnej veži a navyše chráni aj severovýchodný trakt hradného paláca II. Delová veža, v súčasnosti štvorpodlažná, má na 1. podlaží v čelnom múre dva otvory – pravdepodobne pozostatky strielne a nad nimi otvor v osi veže, 2. podlažie, oddelené výrazným ústupkom muriva kopíruje tvar vonkajšieho líca a má v murive 3 otvory pre strielne (pôvodne veľká strieľňa na východnej strane je zamurovaná a sú do nej vložené dva menšie otvory) a pôvodne bolo zastropené trámovým stropom. Na 3. podlaží sú zachované tri otvory, úroveň 4. podlažia označuje ústupok muriva. Unikátnou vzájomnou architektonickou previazanosťou s obytnou vežou tvorí delová veža Starého hradu jedinečnú ukážku fortifikačnej architektúry na území Slovenska stredoeurópskeho významu. Dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporučenú autentickú hmotu stavebných konštrukcií a súčasť archeologického náleziska, ktoré vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do eventuálnej konzervácie resp. archeologického výskumu s primerane zvolenou metódou. Delová veža ako neoddeliteľná súčasť hradu je nositeľom predovšetkým historickej, krajinskej a architektonickej pamiatkovej hodnoty. Spolu s obytnou vežou tvorí obranné jadro hradu s najrobustnejšou hmotou murív.

Spojovací trakt – *koridor* medzi obytnou vežou, hradnými palácami, ktorý v severovýchodnej časti severozápadne od delovej veže ústi do delovej bašty, s predpokladom vzniku už v 13. storočí, je ukončený kulisovou bránou na severovýchode. Koridor v pôdoryse nepravidelného mnohoúhelníka má z predpokladaného hradbového múru viditeľné iba náznaky v podobe sporadických torzálnych úsekov muriva smerujúcich z juhozápadu na severovýchod. Najzachovalejšou časťou je kulisová brána, ktorá tvorí severovýchodné ukončenie spojovacieho traktu so segmentovým oblúkom brány, cez ktorú sa cez delovú baštu prechádzalo na horný hrad. Nad oblúkom brány je situovaný štvorhranný okenný otvor a v úrovni začínajúceho 3. podlažia je múr torzálny ukončený. Súvislejšie a vo väčšom rozsahu sú zachované torzá severozápadného a juhozápadného obvodového múru, pravdepodobne stavby nadväzujúcej v juhozápadnej časti koridoru na hradný palác I. Torzá murív v dohora trčiacich fragmentoch dosahujú miestami úroveň 3. podlažia. Priestor severozápadne od koridoru je zasypaný vrstvami deštruktívnej sutiny vo výške jedného podlažia, priestor juhovýchodne od koridoru uzavretý severnou fasádou traktu hradného paláca II a západnou fasádou obytnej veže mohol byť v istej fáze vývoja aj otvoreným nádvorím menších rozmerov, pramene však nádvorie na hornom hrade neuvádzajú. Z hľadiska významu predstavuje koridor súčasť horného hradu s predpokladom výskytu torzálnej architektúry vrátane murív z najstaršej stavebnej fázy hradu (13. stor.). Objekt patrí medzi miesta, kde sú uchované zatiaľ nedotknuté archeologické situácie, ktoré môžu v budúcnosti pri realizácii archeologického výskumu poskytnúť dôležité nálezy pre poznanie dispozičného riešenia horného hradu. Spojovací trakt – koridor ako komunikačná súčasť hradu s viacerými objektmi v torzovitom stave zachovania je nositeľom predovšetkým historickej, krajinskej a architektonickej pamiatkovej hodnoty. Dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do vykonania prípadného archeologického výskumu v budúcnosti, pričom je možné predpokladať v tejto časti hradu zistenie významných nehnuteľných nálezov, ktoré umožnia presnejšie poznať dispozičné riešenie horného hradu.

Bašta delová (rondel s predpolím) tvorí plošný výškový medzistupeň medzi dolným a horným hradom umiestnený severovýchodne pred bránou koridoru, kontrolovaný z juhu delovou vežou. Výstavba delovej bašty pravdepodobne predchádzala výstavbe renesančnej delovej veže a tvorila dovtedy severovýchodné predhradie. Pôdorys delovej bašty je opäť variáciou tvaru kobylej hlavy, ktorý sa vyskytuje pri oboch vežiach (obytnej a delovej), pričom funkcia a výstavba tohto typu bašty súvisí nepochybne s rozvojom delostreľby a potrebou

umiestniť delá na plošine na obranu hradu zo severovýchodu, odkiaľ je kopec najprístupnejší. Funkcia delovej bašty zanikla po výstavbe delovej veže. Mimo vlastný pôdorys delovej bašty – rondelu v tvare kobyľej hlavy vychádza smerom na severovýchod obdĺžnikové predbáranie, na severovýchode pripájajúce sa k juhozápadnej hradbe dolného hradu. Smerom na severozápad vybieha úsek múru s torzálnym ukončením, naznačujúcim pôvodné zaoblenie smerom na západ. Obvodové murivá rondelu vyčnievajú nad súčasný povrch terénu iba o 1 až 5 riadkov a sú väčšinou prekryté mohutnými nad zem vystupujúcimi koreňovými systémami vzrastlých stromov. Z hľadiska významu predstavuje delová bašta autentický prvok fortifikačného staviteľstva, ktorý je významnou indíciou pre poznanie architektonického vývoja hradu. Napriek torzálnemu stavu je možné identifikovať architektúru objektu v celom pôdoryse, pričom prípadný archeologický výskum môže v budúcnosti priniesť významné zistenia a nálezy umožňujúce presnejšie časové zaradenie vzniku delovej bašty – rondelu. Rondel ako neoddeliteľná súčasť hradu je nositeľom predovšetkým historickej, krajinnej a architektonickej pamiatkovej hodnoty, pričom dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti.

Stavba hospodárska I situovaná na juhovýchodnom okraji plošiny dolného hradu tvorí spolu so stavbou hospodárskou II vymedzenie hradného nádvorja, ktoré slúžilo na prevádzkové, hospodárske aj výrobné účely a hospodárske trakty umiestnené po stranách nádvorja slúžili zrejme aj na ubytovanie služobníctva. V inventároch hradu zo 17. storočia sa spomína sýpka s dvoma truhlicami na obilie, mlyn a nad ním ďalšia sýpka na voľne sypané obilie, vedľa nej voziareň a pri voziarni dve maštale. Na konci maštali vedľa schodiska bola stará klenbová pivnica, nad ktorou boli dve izby s predsieňou a nad nimi obilnica. Hospodárska stavba I bola pristavaná k juhovýchodnej obvodovej hradbe dolného hradu pravdepodobne po celej dĺžke, pričom objekty boli tvorené prístavbou k vnútornému lícu hradbového múru a jednotlivé objekty boli vydelené murovanými priečkami a boli minimálne jednopodlažné bez suterénov. Ich dispozície sú čiastočne čitateľné v teréne podľa torz murív a sutinových násypov, v ktorom je miestami rozoznatelný priebeh murív. Objekt na severozápadnom okraji hospodárskej stavby má čiastočne zachovaný úsek kamennej valenej klenby, pričom nábehy klenby sú založené priamo na vystupujúcom skalnom podloží. Približne v strede hradby je zachované torzo obvodového múru do výšky polovice druhého nadzemného podlažia, pričom rozhranie podlaží indikuje línia piatich káps po trámoch. Objekt na severovýchodnom okraji hospodárskej budovy má charakter samostatne stojacej budovy lichobežníkového pôdorysu, mierne predstupujúci pred líniu hradbového múru. V tomto prípade je možné uvažovať, že ide o objekt s odlišnou funkciou, pravdepodobne o baštu, ktorej výstavba na dolnom hrade sa uvádza v písomných prameňoch. Hospodárska stavba I z hľadiska významu predstavuje súčasť hospodárskeho zázemia hradu. Datovanie vzniku dolného hradu zatiaľ nie je jasné, sutinou zasypané objekty hospodárskej stavby I predstavujú plochu s neporušenými archeologickými situáciami, ktoré v budúcnosti môžu priniesť významné nálezy a poznatky k histórii hradu a k poznaniu každodenného života niekdajších obyvateľov hradu. Hospodárska stavba I ako neoddeliteľná súčasť hradu je nositeľom predovšetkým historickej, krajinnej a architektonickej pamiatkovej hodnoty, pričom doposiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska, kde je nutné zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti.

Stavba hospodárska II zaberá severozápadný okraj plošiny dolného hradu a bola pristavaná k severozápadnej obvodovej hradbe dolného hradu pravdepodobne po celej jej dĺžke. Zo zachovaných zvyškov a terénnej konfigurácie je možné usudzovať, že jednotlivé

hospodárske objekty boli radené za sebou, oddelené murovanými priečkami, pravdepodobne bez suterénov. Fasáda smerom k nádvoriu a interiérové priečky sa zachovali v podobe torz lícovaných murív a amorfných deštrukcií. Z hľadiska významu predstavuje spolu s hospodárskou stavbou I súčasť hospodárskeho zázemia hradu. Datovanie vzniku dolného hradu je zatiaľ nejasné, sutinou zasypané objekty hospodárskej budovy II predstavujú plochu s neporušenými archeologickými situáciami, ktoré v budúcnosti môžu priniesť významné nálezy a poznatky k histórii hradu a k poznaniu každodenného života niekdajších obyvateľov hradu. Hospodárska stavba II ako neoddeliteľná súčasť hradu je nositeľom predovšetkým historickej, krajinskej a architektonickej pamiatkovej hodnoty, pričom dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti.

Zaniknutá *bránová veža* tvorila vstup do hradu v blízkosti severného nárožia areálu dolného hradu, situovaná juhozápadne od stavby hospodárskej II. Jej pôdorys a umiestnenie dokladá pôdorys J. Könyökiho z roku 1882, pričom pravdepodobne išlo o dvojpodlažnú stavbu štvorcového pôdorysu s ihlanovou strechou. V súčasnosti zaniknutý objekt je predpokladaný na základe dokumentácie z 19. storočia, terénnej situácie a bežných analógií známych z iných hradov na našom území. Z hľadiska významu predstavuje súčasť opevnenia hradu, chrániaceho vstup do hradného areálu a ako súčasť hradu je nositeľom historickej a architektonickej pamiatkovej hodnoty. Dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do prípadného archeologického výskumu v budúcnosti. Archeologický výskum môže priniesť v tejto lokalite najmä nehnuteľné nálezy v podobe torza murív veže, prípadne iných jej konštrukčných súčastí a hnutelných archeologických nálezov.

Cisterna, nachádzajúca sa v severozápadnej časti nádvorja dolného hradu pod bralom ohraničujúcim dolný hrad na severovýchode, tvorila dôležitú funkčnú súčasť hradu ako zdroj vody v čase ohrozenia, poskytujúci zároveň možnosť hasenia požiaru. V súčasnosti sa cisterna javí ako terénna depresia štvoruholníkového pôdorysu s priemerom asi 12 metrov a hĺbkou dna približne 1 meter od úrovne terénu po stranách cisterny. Pod zásypom sa dá predpokladať cisterna štvoruholníkového pôdorysu zasekaná do skalného podlažia, prípadne s murovanou obrubou z väčších kamenných kvádrov. Prípadné archeologické nálezy z dna cisterny by v budúcnosti mohli objasniť nielen otázku datovania vzniku cisterny, ale aj celého dolného hradu. Z hľadiska významu predstavuje cisterna funkčnú súčasť hradu typickú pre hradnú architektúru a je tak nositeľom historickej a architektonickej pamiatkovej hodnoty. Dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti.

Múr hradbový I tvoriaci severný obvod dolného hradu od predhradia I až k bránovej veži je obvodovým múrom hospodárskej stavby II ako súčasť fortifikácie severnej časti hradu, ktorá nebola natoľko chránená prirodzenou konfiguráciou terénu. Z exteriérovej strany je k hradbovému múru pristavaných v pravidelných rozstupoch osem oporných pilierov. Z hľadiska významu predstavuje hradbový múr funkčnú súčasť hradu, typickú pre hradnú architektúru a ako súčasť fortifikácie hradu je nositeľom historickej a architektonickej pamiatkovej hodnoty. Dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti.

Múr hradbový II tvorí severné nárožie areálu dolného hradu, nadväzujúci na bránovú vežu a vystupujúce skalné bralo. Zaniknuté severné nárožie nádvorja dolného hradu opevnené hradbovým múrom sa dá predpokladať na základe terénnej situácie a pôdorysu hradu od

J. Könyökiho z 19. storočia, pričom múr spájal východné nárožie bránovej veže, na ktorú nadväzoval na juhozápade a vystupujúce skalné bralo na severovýchode, pričom jeho výška pravdepodobne korešpondovala s výškou vstupnej bránovej veže. Z hľadiska významu predstavuje bežnú funkčnú súčasť fortifikácie hradu, typickú pre hradnú architektúru. Je nositeľom historickej a architektonickej pamiatkovej hodnoty, torzo múru je predpokladané pod povrchom súčasného terénu, takže tento priestor, doposiaľ neskúmaný, predstavuje neporušenú časť archeologického náleziska a vyžaduje zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti.

Hradné nádvorie tvorilo centrálnu časť dolného hradu a bolo vymedzené vyššie spomenutými hospodárskymi stavbami, hradbovým múrom II a bránovou vežou a nachádzala sa tu cisterna. Nádvorie má tvar nepravidelného pozdĺžneho päťuholníka s orientáciou v smere stúpajúceho horského hrebeňa zo severovýchodu na juhozápad. Súčasný terén, navýšený sutinovými zásypmi, prirodzene stúpa smerom na juhozápad k hornému hradu. Z hľadiska významu predstavuje nádvorie súčasť areálu hradu, pôvodne komunikačný priestor s multifunkčným využitím počas osídlenia hradu. Ako neoddeliteľná súčasť hradu je nositeľom predovšetkým historickej a architektonickej pamiatkovej hodnoty, pričom dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu až do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti. Pod vrstvami sutiny sa dá predpokladať existencia významných archeologických nálezov súvisiacim so životom na hrade od 13. storočia do jeho zániku v 2. polovici 18. storočia.

Priekopa šijová oddeľujúca dolný hrad od pokračovania hrebeňa smerom na severovýchod, ktorá vydeľuje nádvorie od pritesaného skalného brala uzatvárajúceho nádvorie na severovýchode, súvisí s vybudovaním dolného hradu, ktorého vznik spadá do širšieho rozmedzia 13. až 16. storočia. Suchá šijová priekopa vytesaná do skalného podlažia má obdĺžnikový pôdorys a bola pravdepodobne hlbšia, keďže jej dno je zrejme navýšené zosunutou sutinou a humusom, v súčasnosti s porastom mladých stromov a náletovej zelene, v teréne je však dobre rozoznateľná. Ponad priekopu zrejme viedol pôvodný vstup do hradu, o jeho podobe resp. pozostatkoch v teréne nie sú stopy. Z hľadiska významu predstavuje šijová priekopa typickú súčasť hradnej architektúry ako obranná súčasť hradu tvoriaca jeho predpolie a je nositeľom historickej a architektonickej pamiatkovej hodnoty. Dosiaľ neskúmané časti predstavujú neporušenú časť archeologického náleziska a vyžadujú zachovanie súčasného stavu do eventuálneho archeologického výskumu v budúcnosti.

Hrad – ruina je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Hodnoty krajinej: Dominantná poloha zrúcaniny hradu nad Domašínskym meandrom Váhu určuje dôležitú hodnotu súvzťažnosti pamiatky s okolitým prostredím, a tak tvorí hrad neodmysliteľnú historickú dominantu tunajšej kultúrnej krajiny.

Hodnoty architektonickej: Hradný komplex mierou svojho zachovania, hmotovo-priestorovou čitateľnosťou a najmä mimoriadne nízkou narušenosťou novodobými zásahmi, patrí k jedinečne zachovaným hradným zrúcaninám na Slovensku, s dobre čitateľnou hradnou dispozíciou, výškovým členením, konštrukčnými a technologickými detailmi, s predpokladanými archeologickými nálezmi, a to napriek úbytku pôvodných hmôt v posledných desaťročiach. Špecificky sformovaná dispozícia a postupne sa rozširujúca hmota hradného komplexu daná charakterom staveniska dodáva pamiatke hodnotu špecifickosti stavebného diela. Túto hodnotu zvyšuje aj charakteristický vývoj hradného komplexu s aditívnym rozširovaním o predhradie, uplatnený v špecifických terénnych podmienkach.

Hodnoty historickej a spoločenskej: Pre veľké množstvo zachovaných originálnych konštrukcií je pamiatka nositeľom hodnoty veku, starobylosti a autenticity. Hrad taktiež tvoril

neoddeliteľnú súčasť našich dejín, podieľal sa na ochrane stredného Považia a dodnes zostal zhmotneným symbolom niekdajšieho rovnomenného panstva, čo dodáva tejto pamiatke hodnotu historického dokumentu.

Hrad svojim situovaním v krajine, hmotovo-priestorovým rozložením, zachovanými pozostatkami hmôt a konštrukcií budov, objektov a súčastí fortifikačnej architektúry, zároveň ako lokalita s vysokým predpokladom zachovania neporušených nálezových situácií resp. archeologických nálezov nehnuteľnej i hnuteľnej povahy, spolu s definovanými pamiatkovými hodnotami v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní vecí napĺňa stanovené kritéria pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovorom o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 58 ods. 1 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Podľa § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku sa odvolanie proti tomuto rozhodnutiu podáva prostredníctvom Pamiatkového úradu Slovenskej republiky a to v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov za podmienok ustanovených v § 247 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

PhDr. Katarína Kosová
generálna riaditeľka

Rozhodnutie sa doručí – do vlastných rúk:

1. Hornungová Alica, Svätoplukova 16, 010 01 Žilina
2. Willigerová Magdaléna, Antona Bernoláka 413/11, 013 03 Varín
3. Albert Pongrácz, Štúrova 926, 034 95 Likavka
4. Barriová Eva, Segnerova 1, 841 04 Bratislava
5. Baková Katarína, Alžbetin Dvor 724, 900 42 Miloslavov
6. Obec Nezbudská Lúčka, Obecný úrad, č. 130, 013 24 Nezbudská Lúčka – doručené aj verejnou vyhláškou

Rozhodnutie sa doručí – doporučene:

7. Okresný úrad Žilina, Katastrálny odbor, Andreja Kmeťa 17, 011 32 Žilina – po nadobudnutí právoplatnosti

Na vedomie:

8. Krajský pamiatkový úrad Žilina
9. Pamiatkový úrad SR – verejnou vyhláškou
Pamiatkový úrad SR na založenie do spisu